

BLAD

VOOR LANDSCHAP EN ERFGOED

BLAD JAARGANG 3 NUMMER 3 ZOMER 2009

Deze keer geen column
'De blik van Frans ter Maten'
vanwege vakantie.

UITREIKING BOERDERIJ VAN HET JAAR 2009

Het is zaterdag 30 mei, een mooie zonnige dag in Amerongen. In vroegere tijden was Amerongen bekend om haar tabaksteelt, maar slechts een aantal specifieke gebouwen herinnert hier nog aan. Vandaag zijn honderd genodigden getuige van de uitreiking van de onderscheiding Boerderij van het jaar 2009.

Dit jaar is door de Boerderijen Stichting Utrecht (BSU) gekozen voor het ensemble van de monumentale boerderij 'Rodestein'

met bijbehorende karakteristieke tabaksschuur aan de Kersweg in Amerongen. Door juryvoorzitter Johan Lagerweij werd toegelicht waarom tot deze keuze is gekomen. De jury vond niet alleen de restauraties geslaagd, lof was er ook voor de nieuwe erfinrichting, de tuinaanleg en de fraaie ligging van het ensemble in het landschap.

De tabaksteelt is verleden tijd, boerderijen en schuren hebben geen agrarische functie meer en krijgen vaak een andere bestem-

ming. In dit geval zijn de beide gebouwen veranderd in comfortabele woonhuizen waarbij het karakteristieke beeld van zowel de boerderij als de tabaksschuur is behouden. Onder leiding van restauratiearchitect en BSU-adviseur Hans Philips gingen de eigenaren in gesprek over de problemen die een ingrijpende restauratie met zich meebrengt. Als afsluiting werden twee gedenksteden ingemetseld: in de boerderij en de tabaksschuur. ■

LANDSCHAP ERFGOED UTRECHT

OORLOG EN VREDE IN DE WEEK VAN DE GESCHIEDENIS

Elk jaar organiseren honderden instellingen speciale activiteiten rond een wisselend thema in de Week van de geschiedenis, die in 2009 van 17 oktober tot en met zondag 25 oktober plaatsvindt. Het thema dit jaar: Oorlog en Vrede.

Oorlog en Vrede Uit onderzoek blijkt dat bij het woord 'oorlog' 40 procent van de Nederlanders denkt aan de Tweede Wereldoorlog en 31 procent aan Irak. De provincie Utrecht is echter in het verleden betrokken geweest bij tientallen oorlogen. Voor aanknopingspunten bij het thema valt onder andere te denken aan: opvang vluchtelingen na WO I, Pyramide van Austerlitz, Hollandse Waterlinie, Grebbelinie of de Vrede van Utrecht. Organisaties kunnen ook een al bestaande activiteit extra aandacht geven door bijvoorbeeld een voorwerp dat aansluit bij het thema eens extra in de schijnwerper zetten. Voor instellingen is het aantrekkelijk om gratis mee te liften in de publiciteitscampagne die ANNO en Landschap Erfgoed Utrecht organiseren voor de Week van de Geschiedenis.

De Week van de geschiedenis wordt al enige jaren door ANNO, het promotiebureau voor Nederlandse geschiedenis, en lokale cultuur-

historische organisaties georganiseerd. Landschap Erfgoed Utrecht ondersteunt de campagne in de provincie Utrecht. Wil uw instelling meedoen aan de Week van de geschiedenis? Neem dan voor suggesties en informatie contact op met Landschap Erfgoed Utrecht, tel 030 220 55 34, e-mail info@landschaperfgoedutrecht.nl. Kijk voor meer informatie op: www.weekvandegeschiedenis.nl. ■

Landschap Erfgoed Utrecht heeft met succes het project Water in de Sloot afgerond door het herstellen van 150 km boerensloot in het Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland.

Water IN DE SLOOT

Sloten vormen het grootse landschapselement in het Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland. De sloten accentueren ook het karakteristieke verkavelingspatroon. Daarmee is het een kernkwaliteit van het Nationaal Landschap.

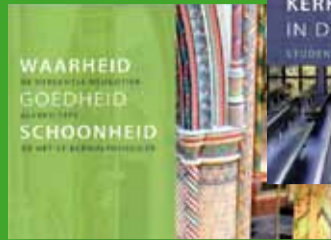
De sloten tussen de percelen kunnen om verschillende redenen zijn dichtgegroeid. Een belangrijke oorzaak is de veengrond die in het gebied voorkomt. De boerensloten vormen het leefgebied van verschillende watergebonden organismen en plantensoorten. Het water uit de sloot wordt ook gebruikt als drinkwater voor het vee. In droge tijden kan er water worden ingelaten en via

de boerensloten kan verdroging van het gras soms voorkomen worden. Beschouw de boerensloten, waarvan 2000 km ligt in het Nationaal Landschap, maar als de haarvaten van de polder.

Het waterschap zal door middel van een regelmatige diepteschoon beoordeelen of de boerensloten voldoende op diepte blijven. Landschap Erfgoed Utrecht is in overleg met het waterschap om nog eens 500 km aan te pakken. Het project was genomineerd voor de Buiten Gebeurt het Bokaal 2008 van de SVGV.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Gert-Jan Elbers, g.elbers@landschaperfgoedutrecht.nl. ■

Boekjes Jaar van het Religieus Erfgoed weer te bestellen De twee boekjes die in het kader van het Jaar van het Religieus Erfgoed zijn verschenen, waren zo populair dat ze snel uitverkocht waren. Nu zijn de boekjes *1000 jaar Kerkgeschiedenis in de provincie Utrecht en Waarheid, goedheid, schoonheid* en *De Utrechtse Neogotiek, Alfred Tepe en het St Bernulphusgilde* weer te bestellen.

U kunt beide boekjes tegen € 5,- verzendkosten in uw bezit krijgen. Kijk voor meer informatie en om te bestellen op www.landschaperfgoedutrecht.nl.

Nieuwe Klompenpaden website De nieuwe Klompenpaden website gaat binnenkort online: www.klompenpaden.nl. U vindt hier een overzicht van alle 26 Klompenpaden in de provincie Utrecht en Gelderland. Klompenpaden zijn rondwandelingen in het agrarisch cultuurlandschap. Ze gaan zoveel mogelijk over historisch tracé en voeren over onverharde paden via boerenland en landgoederen. Rust, kleinschaligheid en de combinatie van cultuur en natuur bepalen de sfeer. Dus klompen aan, rugzak op en gaan. Kijk binnenkort voor meer informatie op de vernieuwde website www.klompenpaden.nl.

Vrijwilligersdag Op vrijdag 28 augustus vindt dit jaar de vrijwilligersdag voor alle vrijwilligers die verbonden zijn aan Landschap Erfgoed Utrecht plaats. Het programma bestaat uit een mix van natuur en cultuur en vindt plaats in en rondom Rhenen. Voor meer informatie over het programma kijkt u op www.landschaperfgoedutrecht.nl.

Netwerkdagen: erfgoed en landschap ontmoeten elkaar Op 19 mei en 3 juni vonden de Netwerkdagen plaats in Woerden en Amerongen. Twee dagen met een gevarieerd programma voor iedereen die zich inzet voor landschap en erfgoed in de provincie Utrecht. De netwerkdagen waren bedoeld als vervanging voor de Erfgoeddag en de Jaaravond. Het waren twee leuke en inspirerende dagen. De deelnemers konden genieten van een afwisselend programma met vier verschillende workshops en twee excursies. We hopen u volgend jaar (weer) te ontmoeten.

Doe mee met de Natuurwerkdag Dit jaar vindt de Natuurwerkdag voor de negende keer plaats op zaterdag 7 november. Op deze dag kunt u verspreid door het hele land weer aan de slag met het knotten van wilgen, schoonmaken van poelen, onderhouden van elzensingels en vele andere leuke activiteiten. Ook voor kinderen zullen er weer spannende en originele activiteiten worden georganiseerd. Reserveer zaterdag 7 november alvast in uw agenda! Kijk voor meer informatie en om u aan te melden op de vernieuwde website www.natuurwerkdag.nl.

FIETSEN door verdwenen RIVIEREN

Het landschap van de Utrechtse Waarden is ogenschijnlijk vlak, maar als u goed kijkt ziet u toch hoogteverschillen. Verschillen van niet meer dan een paar meter, maar deze verschillen laten wel zien hoe de mens in het verleden met het landschap omging.

Landschap Erfgoed Utrecht heeft in opdracht van de gemeente Montfoort en in samenwerking met gemeenten IJsselstein, Lopik en Oudewater drie aardkundige fietsroutes ontwikkeld. Hieronder vindt u een korte impressie van de drie routes. In het bijbehorende boekje leest u alles over de aardkundige verschijnselen die u in eerste instantie misschien over het hoofd zou zien. Binnenkort vindt u meer informatie op www.landschaperfgoedutrecht.nl.

Rondje Montfoort – Oudewater +/- 28 km

Tijdens deze fietsroute fietst u door het buitengebied van de IJsselstadjes Montfoort en Oudewater. U fietst over beschutte wegen langs de Hollandse IJssel en de Lange Linschoten met tussendoor mooie vergezichten. U kunt de route halverwege inkorten.

Rondje Lopik +/- 25 km

Deze afwisselende fietsroute voert u door verschillende landschappen. U fietst over de kronkelende Lekdijk en over de kaarsrechte wegen in het open veenweidegebied. U kunt uw fietstocht uitbreiden met een kleine wandeling naar een uitzichttoren middenin de weilanden. De route kan op twee plaatsen worden ingekort.

Rondje IJsselstein +/- 22 km

De fietsroute rondom het historische stadje IJsselstein volgt lange tijd het meanderende verloop van de Hollandse IJssel. U komt op verrassende plekken in zowel het buitengebied als het oude centrum van IJsselstein. De route heeft daarvoor een afwisselend karakter. Halverwege kunt u de route inkorten.

Infrastructuur 1815 – 1940

In 2007 verscheen het boek *Waard om te weten. Leemtelijst geschiedschrijving provincie Utrecht*. Op basis van de wensen van professionele historici, vrijetijdshistorici, beleidsmakers, ambtenaren en het publiek scoorden het thema bestuurlijke en maatschappelijke elite samen met het thema infrastructuur het hoogst in de tekortkoming van de geschiedschrijving in de provincie Utrecht. Besloten werd het thema bestuurlijke en maatschappelijke elite als eerste aan te pakken.

Omdat het elite-onderzoek zo voorspoedig verloopt en volgend jaar waarschijnlijk wordt afgerond, gaan we met een nieuwe werkgroep het thema de infrastructuur in de periode 1815-1940 verder uitwerken. U kunt daarbij denken aan landwegen, waterwegen, spoorwegen, dijken, maar ook aan post, telegraaf en telefoon. De infrastructuur bepaalt de bereikbaarheid van de plaatsen. De veranderingen in de fysieke infrastructuur en het sneller worden van de verbindingen hadden gevolgen op sociaal, economisch, politiek en religieus gebied.

Hebt u interesse om aan het onderzoek naar infrastructuur deel te nemen, suggesties voor onderzoek of tips over specifieke archiefbronnen in bepaalde regio's?

Neem dan vóór 14 september contact op met Jos Wassink j.wassink@landschaperfgoedutrecht.nl of tel 030 221 97 80.

